

Česká školní inspekce
Královéhradecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Zvláštní škola, Kostelec nad Orlicí, Pelcova 279

Adresa: Pelcova 279, 517 41 Kostelec nad Orlicí

Identifikátor školy: 600 024 318

Termín konání inspekce: 19. – 21. leden 2004

Čj.:	09-1292/03-5206
Signatura:	oi6nx501

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve zvláštní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve zvláštní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve zvláštní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zvláštní škola, Kostelec nad Orlicí, Pelcova 279 (dále jen škola) je jedinou internátní zvláštní školou na území Královéhradeckého kraje. Zajišťuje:

- vzdělávání žáků s takovými rozumovými nedostatky, pro které se nemohou s úspěchem vzdělávat v základních školách
- náhradní rodinnou péči dětem s nařízenou ústavní výchovou nebo předběžným opatřením (v průběhu inspekce 27 dětí)
- týdenní pobyt žáků v internátě (v průběhu inspekce 4 žáci)
- stravování žáků školy, svěřenců Dětského domova se školou (DDŠ) a zaměstnanců.

Škola sdružuje zvláštní školu s kapacitou 140 žáků, školní družinu s kapacitou 14 žáků, internát (36 lůžek) a školní jídelnu (150 jídel).

Přehled o počtu tříd a počtu žáků školy

Třída	Ročník	Počet žáků
I.	1. a 3.	1 + 9
II.	2. a 4.	3 + 6
V.	5.	9
VI.	6.	10
VII. A	7.	10
VII. B	7.	10
VIII.	8.	12
IX.	9.	11
8 tříd	9 ročníků	81 žáků

Zřizovatelem je Královéhradecký kraj, Wonkova 1142, 500 02 Hradec Králové.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výchovně-vzdělávací proces zabezpečuje celkem dvanáct učitelů včetně ředitele a jeho zástupkyně. Z nich pouze pět splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro práci ve speciálním školství. Ostatní vystudovali učitelství pro jiný typ školy, chybí jim vzdělání v oboru speciální pedagogiky, případně nemají vysokoškolské vzdělání. Výchovná poradkyně neabsolvovala specializační studium výchovného poradenství, nesplňuje tedy pro výkon funkce kvalifikační předpoklady.

Řediteli se přes prokazatelnou snahu dlouhodobě nedaří zajistit pracovníky s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí ani stabilizovaný tým pracovníků. Z tohoto důvodu často učí ve škole učitelé – důchodci.

Učitelé se ke studiu opakovaně hlásí, ale bez úspěchu. Pokud si vzdělání doplňují, studují jiný obor, než který pro práci ve zvláštní škole potřebují.

Ředitel zpracoval *Provozní řád*, jehož součástí je organizační uspořádání školy včetně schématu řízení. Za provoz zařízení odpovídá ředitel. Jemu jsou přímo podřízeni zástupkyně ředitele, vedoucí vychovatelka a vedoucí ekonomického oddělení. Schéma přehledně upřesňuje vztahy nadřízenosti a podřízenosti ve škole. Kompetence vedení školy jsou uvedeny v náplni práce obou vedoucích pracovníků. Ředitele v době nepřítomnosti ve škole zastupuje jeho zástupkyně, v případě nepřítomnosti obou jedná jejich jménem pověřený učitel.

Poradními orgány ředitele jsou pedagogická rada a dvě metodická sdružení. Zápisy z jednání pedagogické rady jsou řádně vedeny. Kontrolou bylo zjištěno, že obsah jednání pedagogické rady je promyšlený, zahrnuje veškeré oblasti činnosti školy i přijatá usnesení. Součástí jednání jsou referáty učitelů o získaných poznatcích z absolvovaných vzdělávacích akcí.

Metodické sdružení je rozdělené na sekci nižšího stupně a sekci středního a vyššího stupně. Každá sekce má svého vedoucího, který nejméně jednou za čtvrtletí svolává schůzky a pořizuje záznam o průběhu do sešitu metodického sdružení. Obsahem schůzek je rozhodování o používání učebnic, jednotný přístup ke klasifikaci a hodnocení, spolupráce s romskou asistentkou města, řešení výchovných problémů, příprava a organizace soutěží pro žáky apod. Práce metodického sdružení je funkční a je přínosem pro výchovně-vzdělávací činnost školy.

Všichni učitelé mají vypracované písemné pověření, ve kterém jsou uvedeny jejich povinnosti a další činnosti, které vykonávají kromě vyučovací povinnosti (vedení sbírek učebních pomůcek jednotlivých předmětů, skladu školních potřeb apod.). Pověření jsou opatřena daty, podpisy pracovníků a podpisem ředitele školy.

Každé ráno se ve sborovně konají krátké operativní porady, při kterých jsou učitelům předávány aktuální informace. Dále se přenos informací uskutečňuje prostřednictvím provozních porad a informačních nástěnek.

O činnosti školy vypovídá kvalitně zpracovaný *Plán práce na školní rok 2003 – 2004* s přílohami. Jednou z nich je *Plán kontrolní činnosti*, který se zabývá kontrolou činnosti všech úseků školy. Jeho součástí je plán hospitační činnosti. Na školní rok je naplánována u každého učitele jedna hospitace ředitele a tři hospitace zástupkyně ředitele. Plán je konkrétní, rozpracovaný po měsících. Zápisy z provedených hospitací jsou pořizovány a zakládány. Učitelé stvrzují seznámení s hodnocením svými podpisy.

Jedním z bodů plánu práce je kapitola zabývající se zvyšováním odborné připravenosti pedagogických pracovníků. Jeden učitel se účastní kurzu výchovného poradenství pořádaného

Pedagogickým centrem, jeden dálkově studuje Pedagogickou fakultu Univerzity Palackého Olomouc.

Všichni mají zadané samostudium odborné literatury. Učitelé připravují referáty z odborné literatury a tisku, informují o poznacích ze školení pořádaných pedagogickými centry v rámci programu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Vzdělávací akce jsou vhodně vybírané, jsou zaměřené na rozšiřování znalostí učitelů v problematice vzdělávání a výchovy postižených dětí. Referáty jsou součástí jednání pedagogické rady.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou hodnoceny jako průměrné.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Škola je umístěna v třípatrové budově. V suterénu je školní kuchyně, jídelna a šatny žáků. V prvním poschodí je ředitelna a kancelář. Část prvního patra, která je od prostor školy oddělena uzamykatelnými dveřmi a má samostatný vchod, má v pronájmu DDŠ. Osm kmenových tříd je rozmístěno do dalších dvou poschodí. Vstupní dveře do školy a do patra se rovněž zamykají, aby se zabránilo vstupu cizích osob do prostor školy.

Vzhledem k poklesu počtu tříd byly postupně vybudovány tři odborné učebny – počítačová, promítací a učebna hudební výchovy. V počítačové učebně jsou nové stoly a židle. Starší, ale plně vyhovující počítače škola získala z realizovaného projektu B@it. Učitelé mají k dispozici 80 výukových programů. V učebně hudební výchovy je velké množství názorného obrazového materiálu, hudební nástroje, rádio s CD přehrávačem a dostatečná nabídka kazet a disket. Promítací učebna je vybavena televizorem, videem, promítačkou diapositivů a plátnem.

Potřeby a pomůcky pro výuku (obrazy, prostorové modely, vycpaniny, chemikálie, mapy, minerály a další) jsou kromě tříd rozmístěny do pěti kabinetů. Ve všech kabinetech je stanoven správce. V kabinetu prvního stupně je chladnička pro uskladnění školního mléka. Dále je tam umístěn sklad učebnic, sešitů a pracovních sešitů pro 1. – 5. ročník.

Z pomůcek jsou k dispozici dřevěné stavebnice pro výuku, magnetické obrázky s různými tématy a pomůcky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Pomůcky jsou systematicky uspořádány, označeny a tematicky roztríděny.

Z didaktické techniky jsou dále zastoupeny zpětné projektory, v každé třídě je radiomagnetofon či přehrávač CD. Na chodbách jsou k relaxaci žáků dva stoly na stolní tenis.

V kabinetu českého jazyka je žákovská a učitelská knihovna. Odborné publikace i knihy pro žáky jsou přehledně seřazeny, nabídka je podle potřeby doplňována a aktualizována.

Všechny kmenové učebny jsou vzhledem k počtu žáků dostatečně prostorné. Jsou vybaveny starším, ale zachovalým žákovským nábytkem. Jeho výměna a modernizace jsou zahrnuty v koncepčních záměrech vedení školy. V některých třídách jsou nové skříně.

Všichni žáci pracovali v průběhu inspekce s ucelenými řadami učebnic a pracovních sešitů. Měli k dispozici množství názorných pomůcek, map a nakopírovaných doplňujících materiálů.

Využívání pomůcek a odborných učeben kontroluje vedení školy téměř denně krátkými vstupy do tříd, při hospitační činnosti a při vlastní výuce ve třídách. Výsledky analyzuje na pedagogických radách či provozních poradách. Požadavky učitelů jsou dle možností akceptovány a postupně realizovány.

V přístavbě školy je umístěna prostorná tělocvična. V původně nevyužívané spojovací chodbě je nyní vybudován kabinet tělesné výchovy a místnost pro uskladnění části náradí a náčiní. V areálu školy je upravené venkovní hřiště pro míčové hry.

Škola je velmi dobře vybavena pro výuku pracovního vyučování. Žáci mají k dispozici tři dílny, cvičnou školní kuchyňku a pozemek. V dílnách je dostatek potřebného náradí, množství nástěnných obrazů i dostatek materiálu. Elektrické přístroje jsou řádně zabezpečeny. Před dílnami je sada pracovního oblečení zakoupená z prostředků školy. Rovněž vybavení cvičné školní kuchyně je na odpovídající úrovni, umožňuje žákům seznámit se s moderním kuchyňským zařízením.

Materiálně-technické podmínky jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Všichni žáci školy jsou vyučováni podle Vzdělávacího programu zvláštní školy čj. 22 980/97-22 ze dne 20. 6. 1997. Jeden žák z uprchlického zařízení je v českém jazyce a matematice vyučován podle individuálního vzdělávacího plánu, který má veškeré požadované náležitosti.

Vzdělávací program vyhovuje potřebám žáků s odborně diagnostikovanými rozumovými nedostatky. V případě potřeby škola zpracovává individuální vzdělávací plány.

Srovnáním učebního plánu s rozvrhem hodin a reálnou výukou bylo prokázáno, že učební plán je dodržen. Pracovní vyučování v 9. ročníku je v souladu s dodatkem k učebnímu plánu věnováno šest hodin místo osmi, dvě zbývající hodiny jsou věnovány českému jazyku a rýsování. Škola vyučuje podle platných osnov.

Dokumentace žáků je řádně vedena. Osobní spisy žáků jsou uloženy v kanceláři. Jsou určeni pracovníci, kteří mohou do spisů nahlížet. Všichni, kteří přijdou při výkonu své funkce do styku s uvedenými písemnostmi, jsou povinni zachovávat služební tajemství a nesmějí sdělovat žádné údaje získané v uvedené dokumentaci cizím osobám.

Výuka je v souladu s učebními plány deklarovaného vzdělávacího programu. Učební osnovy všech sledovaných předmětů jsou plněny kromě učební osnovy pracovního vyučování (viz strana 8 inspekční zprávy). Osobní dokumentace žáků průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Ředitel i jeho zástupkyně provádějí kontrolu plnění učebních osnov současně s kontrolou třídní dokumentace a při hospitační činnosti, kdy sledují soulad probíraného učiva s tematickými plány. Kontrola plnění osnov je jedním z bodů, podle kterého je prováděno pohospitační hodnocení učitelů. O rezervách v plnění učebních osnov pracovního vyučování vedení školy ví, vyzývá učitelky k nápravě, ale zatím bez úspěchu. Důvodem jsou výše popsané problémy s personálním zabezpečením výuky.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná, výjimkou jsou osnovy pracovního vyučování v některých třídách.

Rozvrh hodin všech ročníků je sestaven v souladu s učebním plánem deklarovaného vzdělávacího programu. Žádná třída nemá odpolední vyučování. Počet hodin v jednom sledu je dodržen ve všech třídách kromě 1. ročníku, který má každé úterý pět vyučovacích hodin v jednom sledu místo povolených čtyř. Předepsaná délka přestávek je dodržena. Šestá

vyučovací hodina je zkrácena v souladu s ustanovením platného právního předpisu na 40 minut. Důvodem je stravování se žáků DDS v jídelně školy, neboť se žáci obou zařízení nemohou z bezpečnostních důvodů stravovat v jídelně ve stejnou dobu.

Školní řád, který je v platnosti od školního roku 2001/2002, výstižně charakterizuje práva žáků, pravidla chování a docházky do školy a všechny další body, uvedené v platném právním předpisu. Jeho přílohou je dokument s názvem *Povinnosti pedagogických pracovníků*, kde jsou vyčerpávajícím způsobem stanoveny jejich povinnosti ve všech oblastech činnosti školy a povinnosti výchovného poradce.

Rodiče jsou registrováni v Unii rodičů Praha. Ve spolupráci s vedením školy svolávají jednou ročně schůzku, krom toho pořádá vedení školy navíc každé čtvrtletí informační dny. Rodiče žáků mají právo informovat se na chování a prospěch svého dítěte v určených konzultačních hodinách, po předchozí domluvě i v jinou dobu. Konzultační hodiny učitelů jsou rodičům oznamovány vždy na začátku školního roku.

U dětí s nařízenou ústavní výchovou usiluje ředitelství školy o navázání a rozvíjení kontaktu s rodiči. Respektuje právo udržovat osobní kontakty s rodinou, pokud to není v rozporu se zájmy dítěte, nebo pokud není například soudem určeno jinak. Spolupráce školy s rodiči je v případech, kdy mají rodiče o výsledky svého dítěte zájem, promyšlená a funkční.

Výchovná poradkyně nesplňuje kvalifikační požadavky, přestože si opakovaně podávala přihlášku ke studiu výchovného poradenství na vysoké škole. Má však zkušenost v práci se žáky v této oblasti. Průběžně se účastní vzdělávacích programů pro výchovné poradce, sleduje změny v právních předpisech, vzdělává se v oblasti nových a alternativních směrů.

Spolupráci se žáky, rodiči a příslušnými institucemi má promyšlenou a rozpracovanou do *Plánu výchovného poradce pro školní rok 2003-2004*. Pro rodiče i žáky má vypsane konzultační hodiny. S vycházejícími žáky navštěvuje Dny otevřených dveří v odborných učilištích. Poskytuje jim individuálně aktuální zprávy o učebních oborech. Třídním učitelům a rodičům dává kvalifikované informace pro volbu učebního oboru. Pravidelně pořádá besedu na Úřadu práce, kde žáci dostávají katalog s přehledem škol. Zajišťuje odesílání přihlášek ke studiu jednotlivých žáků.

Výchovná poradkyně se účastní schůzek poradců, organizovaných pedagogicko-psychologickou poradnou. Je v pravidelném kontaktu se sociálním odborem městského úřadu, spolupracuje s romskou poradkyní a kurátory pro mládež. Zodpovědně vede osobní dokumentaci a kartotéku žáků. Výchovné problémy řeší s třídními učiteli, vychovateli, rodiči a podle potřeby postupuje směrem k dalším institucím (Policie ČR, sociální odbor městského úřadu, okresní soud). Výchovná poradkyně v souladu s metodickým pokynem MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví a řádem školy důsledně sleduje školní docházku problémových žáků, ověřuje omluvenky od rodičů či lékařů. Snaží se o prevenci a podílí se na realizaci minimálního preventivního programu.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v naukových předmětech v 1. – 9. ročníku

Hospitace proběhly v hodinách českého jazyka, matematiky, zeměpisu, přírodovědy, prvouky, fyziky a občanské výchovy celkem u jedenácti učitelů, z nichž pět splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Chybějící kvalifikace se u nikoho z učitelů neprojevila nedostatky v organizaci, metodice a odbornosti výuky.

Část hodin měla vynikající charakter, převážná většina měla velmi dobrou úroveň. Bezprostřední příprava učitelů na vyučování byla pečlivá a promyšlená po stránce metodické a didaktické, naplánované činnosti korespondovaly se stanovenými vzdělávacími cíli. Ve všech třídách byla příjemná pracovní atmosféra, založená na vztazích vzájemné důvěry a spolupráce.

Hodnocení žáků v hodinách bylo převážně pozitivní, učitelé oceňovali jejich individuální pokroky. Vzájemné hodnocení žáků bylo uplatněno ojediněle. Klasifikace ústního a písemného projevu je dle záznamů v žákovských knížkách vyvážená. Hodnocení známkou bylo vždy objektivní a zdůvodněné.

Účelnou a věku žáků přiměřenou motivací na počátku i v průběhu hodin se učitelům dařilo vzbuzovat jejich zájem o učební činnosti. Téměř ve všech hodinách byli žáci podrobně seznámeni s cíli a předpokládaným průběhem výuky. Aktivitu a pozornost žáků posilovalo zařazování aktivizujících metod a forem práce a jejich vhodné střídání. U mladších žáků byly uplatněny hry, písničky, říkanky a dramatizace. Důsledně byl uplatňován princip názornosti.

Stimulující bylo účelné používání názorných a demonstračních učebních pomůcek. Část pomůcek zhotovených učiteli pro procvičení učiva přispěla k aktivnímu zapojování všech žáků.

Jedna hodina proběhla v odborné učebně určené k promítání. Čtyři hodiny, které měly vynikající úroveň, se vyznačovaly velmi účelným řízením výuky, vysokou aktivitou žáků a jejich zájmem o učení, byla v nich zřejmá i metodická zkušenost a kvalifikovanost všech učitelů. Žáci otevřeně besedovali, sdělovali své poznatky a zkušenosti k probíranému tématu. Pozitivem části zhlédnutých hodin bylo zařazování kooperativních forem práce a jejich účelné korigování učiteli. Žáci jsou postupně vedeni k uplatňování principů vzájemné spolupráce ve skupině. Tyto formy práce byly vhodně doplňovány samostatnou prací žáků.

Na prvním stupni jsou spojené první se třetím ročníkem a druhý se čtvrtým ročníkem. Práce v těchto třídách probíhala v odděleních. Časová dotace byla vždy vyvážená. Podle charakteru probíraného učiva zařazovaly učitelky společný úvod hodiny pro oba ročníky, společnou motivaci a mezipředmětové vztahy. Žáci byli vedeni k osvojování správné čtenářské techniky, učitelky ověřovaly porozumění textu, důsledně opravovaly chyby.

Všichni učitelé ve sledovaných hodinách důsledně realizovali individuální přístup při procvičování učiva ve smyslu vnitřní diferenciací nároků. Poskytovali žákům pomoc v případě potřeby a opakovaně učivo vysvětlovali.

Většina hospitovaných hodin svou skladbou splňovala požadavky na psychohygienu výuky. Učitelé neopomínali začleňovat méně náročné aktivity na soustředění žáků. Přirozenou relaxací byly také časté změny pracovních míst zejména ve třídách prvního stupně, ve vyšších ročnících pak změna místa při práci ve skupinách, úkoly realizované u tabule či na jiném místě ve třídě. Příznivý vliv na psychohygienu mělo i respektování individuálního pracovního tempa žáků.

Rozvíjení a zvyšování komunikační úrovně žáků věnuje potřebnou pozornost většina učitelů. Průběžně rozšiřují aktivní i pasivní slovní zásobu žáků, ne vždy však důsledně vyžadují odpovědi celou větou. Všichni žáci měli příležitost ke spontánnímu souvislému projevu, vyjádření myšlenek, představ a vlastních zkušeností. Celkově odpovídají komunikativní dovednosti typu školy, rozdíly jsou způsobeny hloubkou mentálního postižení. Chování a vystupování žáků vůči dospělým i k sobě navzájem bylo bezproblémové, ohleduplné a slušné.

Verbální i neverbální komunikace učitelů a jejich vztah k žákům svědčí o příkladném přístupu k výuce a vzdělávání na tomto typu školy.

Průběh vzdělávání a výchovy v naukových předmětech je hodnocen jako velmi dobrý.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v pracovním vyučování a v předmětech s výchovným zaměřením

Pracovní vyučování

U žáků 1. – 4. ročníku je pracovní vyučování vyučováno koedukovaně v třídních kolektivech, od 5. ročníku jsou žáci rozděleni na skupiny chlapců a dívek. V průběhu inspekce byla sledována výuka většiny skupin. Obsahem hodin byly práce dílenské (práce s plechem, drátem, papírem) a práce pro domácnost (vaření, háčkování, pletení, šití, péče o dítě). Z důvodu ročního období nebyly zařazeny práce pěstitelské. O vhodném přístupu k této složce pracovního vyučování svědčí množství předpěstovaných květin připravených pro jarní výsadbu. Pracovní vyučování je ve třídách středního a vyššího stupně vyučováno ve dvou až tříhodinových blocích.

Plánování výuky provádí každý učitel samostatně sestavením tematického plánu. Z toho vyplývají rozdíly v dovednostech žáků jednotlivých ročníků. Například začátek háčkování je různými učiteli plánován v 5., 6. i 7. ročníku. Tematické plány nejsou zpracovány podle učebních osnov, například v 6. ročníku nemají chlapci vůbec zařazené práce montážní a demontážní, ani práci s kovem a plasty. Navíc je v některých skupinách prováděna práce, která není v tematickém plánu zařazena vůbec. Rovněž výběr výrobků není vždy vhodný, například koncem ledna byla dokončována práce s předvánoční tematikou (vánoční přání, hlava Mikuláše). Naopak jiné hodiny svědčily o promyšlené, kvalitní přípravě, již samotný výběr výrobků působil na žáky motivačně. Náměty pro práci učitelé vyhledávají v příručkách věnovaných výuce pracovního vyučování.

Protože práce v některých třídách nebyla v souladu s učebními osnovami a tematickými plány, byla provedena kontrola třídních knih za školní rok **2002/2003** s cílem zjistit plnění učebních osnov v loňském školním roce s tímto výsledkem:

- Ve středním stupni zvláštní školy (třídy IV., V., VI. A a VI. B) nebyly vůbec zařazeny v pracích v domácnosti háčkování, pletení a péče o dítě. Z kapitoly Osobní hygiena a zdravotní výchova bylo v jednom týdnu v VI. třídách hovořeno o sexuální výchově, ostatní témata nebyla probrána. Z kapitoly Hygiena provozu domácnosti žáci pouze myli a utírali nádobí, ostatní témata rovněž nebyla probrána.
- Pěstitelským pracím má být ve vyšším stupni zvláštní školy věnována zhruba třetina vyučovacích hodin. V VII. třídě je v třídní knize 15 x zápis o složce pěstitelských prací, tzn. přibližně 90 hodin místo doporučených 66. Většinou se jedná o práci v zámeckém parku. Je to sice záslužná práce, ale obsah učiva pěstitelských prací je jiný, zvláště když obsahem pracovního vyučování bylo převážně hrabání listů a pálení dřeva.

Ve školním roce **2003/2004** prozatím nejsou plněny osnovy dílenských prací v VI. třídě, kde chlapci nebyli od začátku školního roku v dílně a jejich práce je zaměřena pouze na práci s papírem a kartonem.

Výše popsaná absence odborné a pedagogické způsobilosti v některých případech negativně ovlivnila kvalitu výuky, zejména pokud jde o náročnost a smysluplnost práce.

Materiální vybavení je pro výuku pracovního vyučování nadstandardní. Ve třech velmi dobře vybavených dílnách a cvičné kuchyňce mohou současně pracovat čtyři skupiny žáků. Je zakoupeno šest elektrických kuffíkových šicích strojů, se kterými dívky dovedou pracovat. Rovněž pro výuku péče o dítě má škola velmi dobré vybavení.

Negativem je zjištění, že dílny jsou využívány jen částí tříd, někteří žáci v dílnách od začátku roku nebyli. Pracují ve třídách, bez dodržování požadovaných pracovních návyků (nemají pracovní oblečení, nechraňují lavice před poškozením).

V organizaci výuky a užívaných vyučovacích metodách byly zjištěny značné rozdíly. Příčinou je především vztah učitelů k tomuto předmětu, dále pak jejich schopnosti a manuální zručnost. To všechno se odráží ve výběru výrobků, v řízení a účelnosti výuky, v činnosti učitele i žáků. V některých hodinách byl nákres výrobku, výčet potřeb a postup práce předem připraven na tabuli. Ojedinelé byla zařazena diferenciacie práce podle manuální zručnosti a pracovního tempa žáků. V části sledovaných hodin učitelé průběžně kontrolovali správnost a přesnost práce, dokázali žákům zasvěceně poradit a pomoci.

V některých třídách byli žáci vyzýváni k práci ve dvojicích a k vzájemné pomoci. Ve většině tříd žáci pracovali se zaujetím a s chutí.

K pozitivním zjištěním dále patří, že žáci si vedou sešity, do kterých pravidelně zapisují postupy při zhotovování výrobků i recepty na přípravu jídel. K rozvoji komunikativních dovedností docházelo zřídka, a to pouze v případě, že to charakter učiva dovoľoval.

Známek v některých třídách bylo velice málo, například pouze známky za hrabání listí, nikoliv za konkrétní výrobky. Jinde byl naopak známek dostatek, znalosti byly ověřovány ústním zkoušením a klasifikace probíhala za spoluúčasti žáků. Do celkového hodnocení hodiny byli občas zapojováni žáci, kteří hodnotili úroveň své práce a spokojenost s výukou.

Rozdílná úroveň sledovaných hodin se promítá do jejich hodnocení, které se pohybuje od vynikající po vyhovující.

Předměty s výchovným zaměřením

Řečová výchova byla zaměřena na procvičení hlásky l. Učitelka využila známé říkanky, písničky, přečetla žákům pohádku, připravila nakopírované obrázky. Nezařadila dechová, hlasová a artikulační cvičení, zaměřila se pouze na opakování slov s procvičovanou hláskou. Hodina byla spíše zaměřena na společenskou výchovu než na výchovu řečovou. Při výuce hovořila převážně učitelka, žáci pouze doplňovali chybějící slova či slabiky ve slovech. Kladem byl nesmírně klidný, pohodový přístup učitelky k žákům. Někteří žáci zásadně odmítali pokyny učitelky držet se s někým za ruce, což svědčí o špatných vztazích mezi žáky ve třídě.

Hodina tělesné výchovy 5. a 6. ročníku probíhala v dobře vybavené prostorné tělocvičně. Zúčastnily se jí dvě skupiny žáků – skupina chlapců a skupina děvčat pod vedením dvou učitelk. Úvodní část byla oddělená, zahřátí a rozcvičku organizovala každá učitelka odděleně. Po úvodní části byl program hodiny pro obě skupiny společný. Hodina splnila svůj účel, žáci cvičili s chutí. Po dobře organizované hlavní části hodiny hrály dvě skupiny smíšených družstev kopanou s velkým medicinbalem, což je v zásadním rozporu s pravidly bezpečnosti při tělesné výchově.

V průběhu a výsledcích vzdělávání v pracovním vyučování a předmětech s výchovným zaměřením byly zjištěny značné rozdíly. Celkově je tato oblast hodnocena jako dobrá.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola vyjma běžné klasifikace nevyužívá k hodnocení výsledků vzdělávání jiné evaluační nástroje.

Celkově jsou průběh a výsledky vzdělávání a výchovy hodnoceny jako dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Soulad údajů uvedených v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s údaji ve zřizovací listině

Údaje uvedené v zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení jsou v souladu s údaji uvedenými ve zřizovací listině.

Prevence sociálně-patologických jevů

Výchovný poradce spolupracuje s pracovníkem zodpovědným za provádění a koordinaci preventivních aktivit v oblasti prevence zneužívání návykových látek. Spolu s ním sleduje projevy zneužívání návykových látek a ostatní sociálně-patologické jevy, jako je patologické hráčství, šikanování, vandalismus, brutalita, rasismus, kriminalita a další a navrhuje cílená opatření. V řádu školy jsou ustanovení o právech žáků, podle kterých má žák právo na život ve zdravém prostředí a na odstraňování škodlivin ze školního prostředí, dále na ochranu před všemi formami sexuálního zneužívání a před kontaktem s narkotiky a psychotropními látkami. Dále je žákům zakázáno nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek, stejně jako pití alkoholických nápojů a kouření.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 29 320/2001-21 s účinností od 27. 9. 2001 (MŠMT 30. 11. 2001)
2. Zřizovací listina čj. 1196/20-RK/2001 s účinností od 1. 7. 2001 (hejtman Královéhradeckého kraje)
3. Provozní řád čj. V-P-169/2002 s pěti přílohami (ředitel 29. 8. 2002)
4. Řád školy čj. V – D – 233/2001 (ředitel školy 31. 8. 2001)
5. Organizační řád včetně organizačního uspořádání ze dne 29. 8. 2002
6. Školní řád ZvŠ v Kostelci nad Orlicí + příloha: Povinnosti pedagogických pracovníků (ředitel 31. 8. 2001)
7. Doklady o dosaženém vzdělání všech učitelů, kteří ve školním roce 2003/2004 ve škole působí
8. Plán výchovného poradce pro školní rok 2003/2004 ze dne 3. 9. 2003 s razítkem školy, podpisem ředitele a výchovné poradkyně
9. Minimální preventivní program pro Zvláštní školu v Kostelci nad Orlicí ze dne 26. 11. 2003 s razítkem školy, podpisem ředitele a protidrogové koordinátory
10. Plán kontrolní činnosti ve ZvŠ Kostelec nad Orlicí (ředitel 28. 8. 2003)
11. Plán hospitací ředitele ve školním roce 2003 – 2004 (ředitel 28. 8. 2003)
12. Zápisy z pedagogických rad od školního roku 1997 do současnosti
13. Třídní knihy a třídní výkazy všech ročníků vedené ve školním roce 2003/2004
14. Třídní knihy vedené ve školním roce 2002/2003
15. Pověření pro pedagogické pracovníky (různá data, podpisy ředitele a pracovníka)

16. Záznamy vedení školy z hospitací konaných ve školním roce 2003/2004
17. Časově-tematické plány naukových předmětů ve školním roce 2003/2004
18. Vzorek sešitů a písemných prací žáků ze školního roku 2003/2004
19. Vzorek notýsků a žákovských knížek vedených ve školním roce 2003/2004
20. Rozvrhy hodin všech tříd pro školní rok 2003/2004
21. Inspekční zpráva čj. 091 74/00-4009
22. Řád školní dílny (ředitel 1. 9. 2001)
23. Podkladová inspekční dokumentace
24. Dotazník pro ředitele školy před inspekci
25. Záznamy z hospitací konaných v průběhu inspekční činnosti

ZÁVĚR

Zvláštní škola, Kostelec nad Orlicí, Pelcova 279 organizuje výchovu a vzdělávání žáků s rozumovými nedostatky tak, aby byly respektovány veškeré pedagogické, psychologické, psychohygienické a speciálně-pedagogické požadavky.

Po stránce personálního zabezpečení výuky se již delší dobu nedaří stabilizovat sbor učitelů s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro výuku ve speciálním školství. Proto věnuje vedení školy značnou pozornost dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků. Všichni učitelé včetně vedení školy mají písemně stanovené kompetence a povinnosti. Kontrolní činnost včetně činnosti hospitační je prováděna, závěry z ní je v současné době vzhledem k pouhé 42% kvalifikovanosti velmi obtížné realizovat.

Materiálně-technické podmínky školy umožňují bez omezení realizovat vzdělávací program. Pozitivem je celkově estetické prostředí všech prostor školy, postupné zřizování odborných učeben a jejich časté využívání při výuce. Rovněž vybavení školním nábytkem i didaktickou a výpočetní technikou se postupně doplňuje a modernizuje. V průběhu inspekční činnosti byly dostupné materiální zdroje efektivně využívány.

Výuka teoretických předmětů probíhala v tvůrčí atmosféře většinou s využitím aktivizujících metod a forem práce. Učitelé přistupovali k žákům s tolerancí a empatií. Převážně pozitivní hodnocení výkonu všech žáků posilovalo jejich sebevědomí a kladný vztah k výuce. Při pracovním vyučování a v předmětech s výchovným zaměřením byly zjištěny značné rozdíly v úrovni výchovně-vzdělávacího procesu způsobené výše popsaným personálním zabezpečením.

V rámci prevence sociálně-patologických jevů a systematickou spoluprací výchovné poradkyně s celým pedagogickým sborem a dalšími složkami jsou žáci vedeni k aktivnímu a zdravému způsobu trávení nejen volného času.

Poslední inspekce ve škole se konala v únoru 2000. Došlo ke zlepšení v užívání motivačních metod práce, zlepšilo se využívání didaktických pomůcek. K pozitivnímu posunu došlo v koordinaci střídání učeben při výuce více skupin pracovního vyučování. Nedostatky v chybějící odborné a pedagogické způsobilosti učitelů přetrvávají, stejně jako vedení žáků k sebehodnocení, které se objevuje jen sporadicky.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Věra Nosková, školní inspektorka	Věra Nosková v. r.
Členové týmu	Mgr. Martina Bělková, školní inspektorka	M. Bělková v. r.
	Dana Luňáková, kontrolní pracovnice	
	Marie Vančáková, kontrolní pracovnice	

V Hradci Králové dne 2. 3. 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 5. 3. 2004

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Vojtěch Bek, ředitel školy	Vojtěch Bek v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. ČŠI, Vocelova 1338, 500 02 Hradec Králové. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2004-03-23	09-1293/03-5206

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.